

Recenzja rozprawy doktorskiej
Mgra Dariusza Karpińskiego pt. *Dzieje i zawartość polskiej*
prasy sportowej o tematyce bokerskiej (1956–2006)

Oddana do recenzji praca doktorska mgra Dariusza Karpińskiego wykonana została pod kierunkiem dr hab. Marka Szczerbińskiego. Pod względem objętości stanowi imponujące opracowanie monograficzne składające się z dwóch części (cz. I. 313 stron, cz. II. 447 stron, całość liczy 857 stron).

Rozprawa składa się z pięciu podstawowych rozdziałów opatrzonych numeracją, poprzedzonych 13-stronicowym wstępem, mającym charakter podsumowania zakończeniem, wzmacniającą źródłowo bibliografią, indeksem nazwisk, streszczeniem w języku angielskim, wykazem skrótów, oraz aneksami. Część I poświęcona została udzieleniu odpowiedzi na podjęty problem badawczy dziejów prasy sportowej, która ukazywała się w latach 1956–2006 i zajmowała się problematyką boks w Polsce. Były to miesięcznik „Ring Wolny” ukazujący się w latach 1956–1957; a dalej miesięcznik „Boks” wydawany w latach 1958–1990, miesięcznik „Bokser” w kolejnych latach 1990–2004 oraz zamykający okres przyjętych dla pracy cezury czasowej miesięcznik „Bokser Ring”, który ukazywał się w latach 2005–2006.

W tomie drugim rozprawy zawarte zostały spisy treści poszczególnych numerów miesięczników, które stanowią podstawowy materiał źródłowy wykorzystany w dysertacji.

Należy podkreślić, że wybór problematyki badawczej autora dotyczył dyscypliny, która po zakończeniu drugiej wojny światowej była jedną z kilku wyróżniających się dyscyplin olimpijskich i stanowiła o wartości sportowej naszego kraju na arenie międzynarodowej. Pierwszy medal olimpijski po zakończeniu działań

wojennych zdobył Aleksy Antkiewicz podczas Igrzysk w Londynie w 1948 r., Janusz Kasperczak w kategorii muszej zdobył pierwszy złoty medal w mistrzostwach Europy w 1949 r. w Oslo. W późniejszych latach na większości igrzysk olimpijskich bokserzy stanowili obok lekkoatletów czy ciężarowców o sukcesach medalowych reprezentacji olimpijskiej Polskiego Związku Bokserskiego. Spektakularne walki m.in. takich mistrzów sztuki bokserskiej jak: Zbigniewa Pietrzykowskiego, Tadeusza Walaska, Kazimierza Paździora, Leszka Drogosza, Józefa Grudnia, Jerzego Kuleja, Mariana Kasprzyka, Jana Szczepańskiego, Wiesława Rudkowskiego, Jerzego Rybickiego, Henryka Średnickiego, Pawła i Grzegorza Skrzeczów, Andrzeja Gołoty, Dariusza Michalczewskiego, Przemysława Salety, do dziś zachowały się w pamięci większości kibiców, którzy licznie stawiali się na imprezach bokserskich.

Autor oddanej do recenzji dysertacji doktorskiej stosując podstawowe kanony postępowania metodologicznego wykorzystał artykuły prasowe ukazujące się chronologicznie w latach 1956–2006, które dla przygotowania narracji udzielającej odpowiedzi na podjęty problem, poddał krytyce, analizie oraz syntezie.

Dla schematu pracy przyjął układu chronologiczno-problemowy, który dał autorowi najlepsze możliwości zaprezentowania podjętego tematu badań. Rzecz jasna konsekwencją wyboru autora są powtórzenia i konieczność częstych nawiązań do problemów już wcześniej omówionych w tekście.

Jak już wspomniano zasadnicza część rozprawy złożona jest z pięciu rozdziałów głównych.

Pierwszy rozdział pracy wprawdzie wybiega poza przyjętą początkową cezurę czasową, ale stanowi istotne wprowadzenie, w którym autor scharakteryzował historyczne problemy prasy i jej zaangażowanie w relacjonowanie wydarzeń sportowych po zakończeniu drugiej wojny światowej do przełomu październikowego 1956 r. w Polsce. Autor trafnie nakreślił w nim zarys dziejów polskiej prasy informacyjnej, prasy sportowej oraz zawodu dziennikarza. Omawiany rozdział niesie szerokie wartości poznawcze.

Każdy z czterech kolejnych rozdziałów pracy (II–V) dotyczy miesięczników o tematyce bokserskiej wydawanych w latach 1956–2006. Struktura poszczególnych rozdziałów jest zbliżona, przedstawia genezę tytułów, problemów redakcyjnych,

organizacyjnych i wydawniczych. Poszczególne podrozdziały ukazują m.in. wartość popularyzatorską (biografie pięściarzy, szkoleniowców czy działaczy) jak również wartość sportową (technika, taktyka).

Wykorzystując metodę jakościową autor dokonał oceny opublikowanych artykułów w ukazujących się miesięcznikach, a w nich opinie autorów artykułów charakteryzujących genezę powstawania czasopism, artykuły o tematyce organizacyjnej i szkoleniowej, materiały do biografii zawodników, szkoleniowców i działaczy, rywalizację indywidualną bokserów oraz współzawodnictwo drużynowe na arenie krajowej i międzynarodowej. W dysertacji znalazły się opinie autora wytworzone na podstawie analizy artykułów informacyjnych i publicystycznych z zakresu boksu zawodowego, amatorskiego, pokrewnych sztuk walki i wybranych problemów sędziowania walk bokserskich.

Prasa w okresie międzywojennym, tak jak wcześniej czy później była, instrumentem kształtującym opinię publiczną a nie jej wyrazem. Autor swe badania nad prasą ograniczył do czterech specjalizujących się omawianą dyscypliną sportową tytułów. Wymienione miesięczniki stanowią względnie reprezentatywny zestaw pozwalający przedstawić oceny charakterystyczne dla tematyki bokserskiej. Poza oceną sportową zawartą w artykułach, autor w swojej dysertacji przedstawił kulisy powstania poszczególnych miesięczników wykorzystanych do badań, a także łączność kolejnych tytułów kontynuujących opis wydarzeń i prezentujących opinię o działaczach, instytucjach, stowarzyszeniach oraz udziale zawodników w głównych imprezach krajowych i międzynarodowych. W treści zawarte zostały opinie autora o roli prasy w relacjonowaniu wydarzeń zawartych w artykułach, które obarczył wartościami poznawczymi. Mimo braku konkluzji w poszczególnych rozdziałach autor opinię oceniającą zawarł w zakończeniu pracy o charakterze syntetycznym.

Należy podkreślić, że gdyby autor objął analizą doniesienia innych tytułów polskiej prasy sportowej zajmującej się m.in. problematyką boksu oraz relacji radiowych telewizyjnych, filmowych i internetowych zapewne powstałaby monografia, w której treść miałaby bardzo trafny i rzetelny charakter medioznawczy.

Pod względem edytorskim zauważono nieliczne usterki m.in. w technice dokumentowania (w przypisach).

W konstrukcji pracy, która została podzielona na podstawie istnienia poszczególnych tytułów prasowych. W rozdziałach II–V autor trafnie przedstawił opinie 50-letnich wydarzeń związanych z boksem, co sugeruje jednak, że podjęty problem opracowany został w oparciu o jeden tytuł prasowy, (który zajmował miejsce zanikającego poprzednika).

Kwerenda prasowa pracy pana magistra Dariusza Karpińskiego, poświęcona tematyce bokserskiej (1956–2006), oglądanej przez pryzmat prasy sportowej, nie została uzupełniona o szerokie badania archiwalne.

Na marginesie dobrze byłoby, aby autor w razie podjęcia decyzji o ewentualnym wydaniu dokonał kwerendy źródłowej w Polskim Związku Bokserskim oraz Okręgowych Związkach Bokserskich, w zbiorach Muzeum Sportu i uzupełnił o podstawowe pozycje bibliograficzne dotyczące problemu głównego m.in. H. Marzec, *Na ringu Leksykon Śląskiego boksu*, Katowice 2014, a także poszerzył informację z właściwymi dla tej dyscypliny redaktorami (m.in. Janusz Pindera) działaczami, trenerami i zawodnikami, co wzmocniłoby znacznie źródłowo wartość pracy.

W dalszej kolejności autor jest niekonsekwentny (s. 90) podając, że przed 1939 r. ukazały się 3 monograficzne opracowania o boksie. Sam wymienia pozycję:

1. Jan Baran Bilewski: *Boks, technika, zaprawa, przepisy*, (Poznań 1925),
2. Wiktor Junosza-Dąbrowski: *Co każdy o boksie wiedzieć powinien*, (Warszawa 1928)
3. Wiktor Junosza-Dąbrowski: *Jak zostać mistrzem pięściarskim*, (Warszawa 1935)
4. Kazimierz Laskowski: *Boks*, (Warszawa 1932),

(co razem daje 4 monograficzne opracowania a nie 3 jak podaje autor).

W bibliografii wymieniając pozycję Wojciecha Gorzycy (s. 304), autor omyłkowo podaje niewłaściwą cezurę czasową 1923–1982, prawidłowy tytuł brzmi: *Polski Związek Bokserski 1923-1983. 60 lat polskiego boksu*. Wydawca: Polski Związek Bokserski. Drukarnia Wydawnicza im. Władysława Ludwika Anczyca, Kraków 1983.

Przy badaniach materiałów prasowych powinno się umieszczać nazwiska autorów cytowanych artykułów umożliwia to ocenę skali zainteresowania redakcji miesięcznika opisywanymi wydarzeniami. Nie jest obojętne, czy autorem tekstu

w dzienniku jest specjalny wysłannik, korespondent gazety na miejscu, czy też dziennikarz w redakcji opierający się głównie na materiałach agencji prasowych.

Powyższe zastrzeżenia mają charakter uzupełniający, czy poboczny i nie obniżają wartości merytorycznej dysertacji Pana magistra Dariusza Karpińskiego.

Praca magistra Dariusza Karpińskiego należycie przedstawia główne wątki problemowe jak i jest dobrym przeglądem problematyki pod względem faktograficznym ilustrowanym materiałami prasowymi. Autor poprawnie analizuje artykuły prasowe, dokumenty drukowane i archiwalne.

Wykorzystana analiza aparatu naukowego, zastosowana do opracowania zgromadzonych przez autora materiałów dowodzi, iż w podstawowym stopniu opanował warsztat naukowy historyka kultury fizycznej, który według Prof. Kazimierza Toporowicza jest: *...subdyscypliną nauki historycznej, zajmującą się tym wycinkiem dziejów społeczeństwa, który mieści się w pojęciu kultury fizycznej...*

Praca napisana jest poprawnym językiem. Opracowania jak już wspomniano wymagają szerszego podsumowania poszczególnych rozdziałów, co ukazałoby uzyskane wyniki badań.

Ze względu na obszerny, starannie zgromadzony materiał prasowy, po wprowadzeniu koniecznych poprawek i uzupełnień autor mógłby opublikować wyniki swoich badań w postaci serii artykułów.

W konkluzji stwierdzam, że praca spełnia kryteria stawiane rozprawom doktorskim. Autor wywiązał się z założeń zatwierdzonych przez komisję ds. przewodu doktorskiego. Biorąc pod uwagę aspekty formalne jak i merytoryczne wnioskuję do Rady Zamiejscowego Wydziału Kultury Fizycznej AWF w Poznaniu z siedzibą w Gorzowie Wielkopolskim o dopuszczenie magistra Dariusza Karpińskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. prof. UR

Paweł Król